

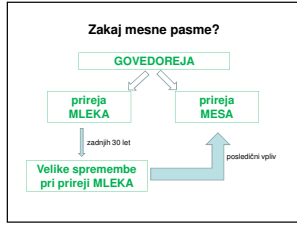
Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Rejski programi pri mesnih pasmah goveda

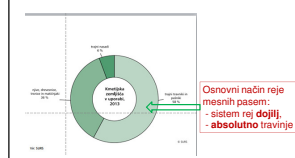
Vis. pred. mag. Marko CEPON

Učbenik: 102, dec 2015
Publ. št.: dec 2015

Način reje mesnih pasem govedi v Sloveniji?

Osnovni način reje mesnih pasem:
- sistem rej dojlj,
- absolutno travnje

Navedena so bila osnovna izhodišča za pripravo rejskega programa za mesne pasme goved v Sloveniji!

REJSKI PROGRAM

- Zelo kompleksen dokument, ki uraja številne vsebine, ki morajo biti natančno in nedvoumno definirane.
- Ko ga minister potrdi, postane **izvedbeni dokument**. Postane obvezen za vse izvajalce nalog, ki so vključeni v RP (priznane rejske, druge priznane in odobrene organizacije ter za rejce, člane PRO).

(kontrolorji, ... so pooblaščenici odobrene organizacije – v RP zapisane naloge je treba izvajati, testne postaje sodijo med odobrene organizacije – tehtanja, kot je zapisano v RP, je treba izvajati, ...)

Priraja mleka

priraja v EU od 1984 - 2012	→ zmanjšanje: - 4 %
mlečnost v EU od 1984 - 2012	→ povečanje: + 64 % specializacija 1
Št. molznic v EU od 1984 - 2012	→ zmanjšanje: - 43 %

PRIRAJA GOVEJEGA MESA?

Priraja mleka

Specializacija priraje mleka:

- povečevanje velikosti živali
- slabšanje klavne kakovosti
- manj telet iz mlečnih čred za prirajo govejega mesa, ki so za prirajo kakovostnega govejega mesa manj primerna

porabnik govejega mesa želi: **čim boljše kakovost govejega mesa**

→ povečanje pomena in uporabe **mesnih pasem goveda!**

Posebnosti rejskih programov za mesne pasme goved

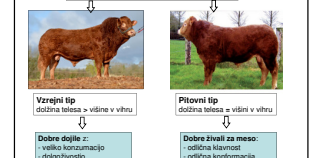

RP za ŠAROLE

RP za LMUZIN

Rejski cilj- specifikke

Oblikovanje dveh tipov živali

Vzrejni tip (odstina telesa > vidni v vibru)

Pitovni tip (odstina telesa < vidni v vibru)

Dobre dojlje z: veliko konzumacijo, dolga živost

Dobre živali za meso: odlična klavnost, odlična konformacija

Rejski cilj- specifikke

Telivne

Mlečnost	///
Konzumacijska sposobnost	///
Miren temperament	///
Korektno noge in stoja	///
Vrednost/kakovost izločenih krav	///
Pitovne in klavne lastnosti izkoriščanje krme	///
Intenzivnost rasti	///
Omiščenost	///
Klavnost	///
Sestava klavnih polovic	///

Biološki test - specifikke

- Masa ob rojstvu
- Potek telivne
- Metoda A, B ali C

Cilj PRO: rejci, ki sami številčno, naj bi sami pošiljali podatke v CPZ Govedo

Netočni podatki ?

- napačne plemenske vrednosti **krav**
- napačna odira bikovskih mater
- manjši selekcijski napredek pri pasmi kot celoti
- napačne plemenske vrednosti **bikov**
- nekorektna informacije o poteku telivne (RT = 50 %)
- nekorektna informacije o tem, kakšne gospodarsko pomembne lastnosti prenašajo plemenjaki
- manjši selekcijski napredek pri pasmi kot celoti
- zmanjševanje variabilnosti, manjša možnost izbire

Trajanje lastne preizkušnje vzrejalšče - specifikke

Na testni postaji

Pred testno obdobje: min: 28 dni

Test: od 240. – 365. dne - velik prirast

Trajanje lastne preizkušnje v čredah krav dojlj - specifikke

V čredi krav dojlj

Od rojstva do: min: 120 dni max: 210 dni

Lastna preizkušnja v čredah krav dojlj - specifikke

Sprememba RP:

- Zbiranje informacij ob telitvi – glej biološki test
- Zbiranje informacij na 90 ± 45. dan (tehtanje teleta – vse potrebne informacije o kravi in teletu)
- Zbiranje informacij na 210 ± 45. dan (tehtanje teleta – izločitev med kontrolama + morebitno doklamljevanje na paši + vse potrebne informacije o kravi in teletu)
- Dovoljene metode: A, B ali C

Cilj PRO: Zbiranje informacij ob: telitvi, začetku paše, koncu paše (vilevitev)

Razvrščanje bikov po zaključku lastne preizkušnje - specifikke

- Izločitev
- Naravni pripust – za križanje (neprimeren za čistopasemske rejce)
- Naravni pripust (primeren za čistopasemske rejce)
- Naravni pripust – **elitni bik** (ludj za bikovske matere)
- Osemenjevanje
- Osemenjevanje – **elitni bik** (ludj za bikovske matere)

Izjeme za plemenjake:
- o vsakem odoča komisija (vpiisan v glavni del rodovniške knjige v državi nakupa, začasi adzavstveni status, ...)

Ocenjevanje lastnosti zunanosti - specifikke

SKLOPI:

- Omiščenost (7 lastnosti)
- Razvitost skeleta (6 lastnosti)
- Pasemske lastnosti (3 lastnosti)
- Funkcionalne lastnosti (4 lastnosti)
- Splošen opis (5 lastnosti)

Ocenjuje se:
- vse potomce (obas spola)
- starost: 4 – 13 mesecev (ocenjevalec ocenjuje 1 + na leto)

Paša: prodaja plemenjskih živali – brez oone (primerna za planje) ni podgreja!

Ocenjevanje lastnosti zunanosti - specifične

Interpretacija ocen:
v % od maksimalne možne ocene!

MURKO		161640		SI 03862337	
Regija: DA 10 00 1.00 100 %					
Primer: MURKO - DOBROVALEČI, MATILDE, VARNJAVIČ PRAV OVRANČI 51, 2279 MARJAVIČ PRAV OVRANČI 52					
2000	15	15	80	80	80
2001	14	14	80	80	80
2002	14	14	80	80	80
2003	14	14	80	80	80
2004	14	14	80	80	80
2005	14	14	80	80	80
2006	14	14	80	80	80
2007	14	14	80	80	80
2008	14	14	80	80	80
2009	14	14	80	80	80
2010	14	14	80	80	80
2011	14	14	80	80	80
2012	14	14	80	80	80
2013	14	14	80	80	80
2014	14	14	80	80	80
2015	14	14	80	80	80
2016	14	14	80	80	80
2017	14	14	80	80	80
2018	14	14	80	80	80
2019	14	14	80	80	80
2020	14	14	80	80	80
2021	14	14	80	80	80
2022	14	14	80	80	80
2023	14	14	80	80	80
2024	14	14	80	80	80
2025	14	14	80	80	80
2026	14	14	80	80	80
2027	14	14	80	80	80
2028	14	14	80	80	80
2029	14	14	80	80	80
2030	14	14	80	80	80
2031	14	14	80	80	80
2032	14	14	80	80	80
2033	14	14	80	80	80
2034	14	14	80	80	80
2035	14	14	80	80	80
2036	14	14	80	80	80
2037	14	14	80	80	80
2038	14	14	80	80	80
2039	14	14	80	80	80
2040	14	14	80	80	80
2041	14	14	80	80	80
2042	14	14	80	80	80
2043	14	14	80	80	80
2044	14	14	80	80	80
2045	14	14	80	80	80
2046	14	14	80	80	80
2047	14	14	80	80	80
2048	14	14	80	80	80
2049	14	14	80	80	80
2050	14	14	80	80	80
2051	14	14	80	80	80
2052	14	14	80	80	80
2053	14	14	80	80	80
2054	14	14	80	80	80
2055	14	14	80	80	80
2056	14	14	80	80	80
2057	14	14	80	80	80
2058	14	14	80	80	80
2059	14	14	80	80	80
2060	14	14	80	80	80
2061	14	14	80	80	80
2062	14	14	80	80	80
2063	14	14	80	80	80
2064	14	14	80	80	80
2065	14	14	80	80	80
2066	14	14	80	80	80
2067	14	14	80	80	80
2068	14	14	80	80	80
2069	14	14	80	80	80
2070	14	14	80	80	80
2071	14	14	80	80	80
2072	14	14	80	80	80
2073	14	14	80	80	80
2074	14	14	80	80	80
2075	14	14	80	80	80
2076	14	14	80	80	80
2077	14	14	80	80	80
2078	14	14	80	80	80
2079	14	14	80	80	80
2080	14	14	80	80	80
2081	14	14	80	80	80
2082	14	14	80	80	80
2083	14	14	80	80	80
2084	14	14	80	80	80
2085	14	14	80	80	80
2086	14	14	80	80	80
2087	14	14	80	80	80
2088	14	14	80	80	80
2089	14	14	80	80	80
2090	14	14	80	80	80
2091	14	14	80	80	80
2092	14	14	80	80	80
2093	14	14	80	80	80
2094	14	14	80	80	80
2095	14	14	80	80	80
2096	14	14	80	80	80
2097	14	14	80	80	80
2098	14	14	80	80	80
2099	14	14	80	80	80
2100	14	14	80	80	80

Zaključek

Končni cilj:
Čim večja masa in kakovost odstavjenih telet iz paše!

- Bilec in telika pred odstavitvijo**
  - izključno pašna reja
  - ekološki kmetiji
- Krava dojilja s svojo 8-mesečno teliko**
  - izključno pašna reja